

За результатами опитування в IV кварталі 2024 року, обсяг фондування банків у цілому збільшився, а середня вартість і далі знижувалася. Ця тенденція триває з середини 2023 року. Обсяг депозитів населення зріс майже в усіх банків, у низки фінустанов суттєво збільшилися кошти корпорацій, лише обсяг оптового фондування не змінився впродовж кварталу. Банки, що мають три чверті активів банківської системи, зазначили про зниження вартості запозичень. За оцінками респондентів, і далі дешевшали депозити як населення, так і бізнесу. Також дещо знизилася вартість оптового фондування. Проте в перші три місяці 2025 року фінустанови очікують, що обсяги фондування майже не зміняться, а запозичення від бізнесу здорожчають. У IV кварталі частка зобов'язань в іноземній валюті зменшилася і, за очікуваннями банків, знизиться на початку року. Строковість депозитів дещо знизилася, однак не зміниться в наступні 12 місяців. За оцінками фінустанов, обсяг капіталу за останніх 12 місяців зріс у 75% банківської системи, майже всі респонденти очікують його збільшення і надалі. Уже п'ять кварталів поспіль вартість капіталу зменшувалася, цю тенденцію банки прогнозують і в майбутньому.

Зобов'язання

Банки повідомили, що в IV кварталі 2024 року обсяг фондування у цілому зріс. Майже всі фінустанови повідомили про певне зростання обсягу коштів домогосподарств. Низка банків відзначила суттєве зростання фондування від корпорацій, відтак баланс відповідей (+66%) був найвищим за останні півтора року. Обсяг оптового фондування майже не змінився.

За оцінками банків, нарощувати вклади населення їх мотивувала зміна регуляторних вимог. Однак вартість коштів не сприяла нарощенню вкладень домогосподарств. Депозити від корпорацій збільшилися передусім завдяки пропозиції самих клієнтів та намірам фінустанов змінити частку на ринку.

У I кварталі фінустанови в цілому не очікують зростання обсягу зобов'язань. Баланс відповідей був найнижчий з початку повномасштабного вторгнення. За оцінками банків, залучення дещо зростуть лише від населення, а від бізнесу залишаться незмінними. Обсяг оптових залучень зменшується три квартали поспіль.

У IV кварталі 2024 року 42% банків за активами очікували залучити оптове фондування в наступні 12 місяців. Окремі великі фінустанови сподівалися отримати оптові кошти вже в I кварталі. Як і в попередні квартали, банки очікували на надходження фінансування для проєктів відновлення, зокрема від Європейського Союзу та МФО. Респонденти планували залучати оптові кошти переважно для узгодження строковості активів і зобов'язань. Регуляторні вимоги також спонукали залучати таке фондування.

Середня вартість фондування в цілому знижувалася шість кварталів поспіль. Однак про зниження вартості коштів бізнесу та населення в останні два квартали

заявляло дедалі менше респондентів. Вартість оптових залучень, за свідченнями банків, зменшувалася третій квартал поспіль.

У I кварталі банки очікують підвищення вартості депозитів корпорацій. Вартість коштів населення та оптового фондування згідно з очікуваннями майже не зміниться.

У жовтні – грудні 2024 року частка фондування у валюті зменшилася в 73% банківської системи за активами. Така сама частка опитаних очікують зниження частки валютних зобов'язань у I кварталі цього року.

У IV кварталі, за оцінками фінустанов, строковість фондування дещо знизилася у майже половини банків за активами. У наступні 12 місяців респонденти не очікують змін строковості залучень.

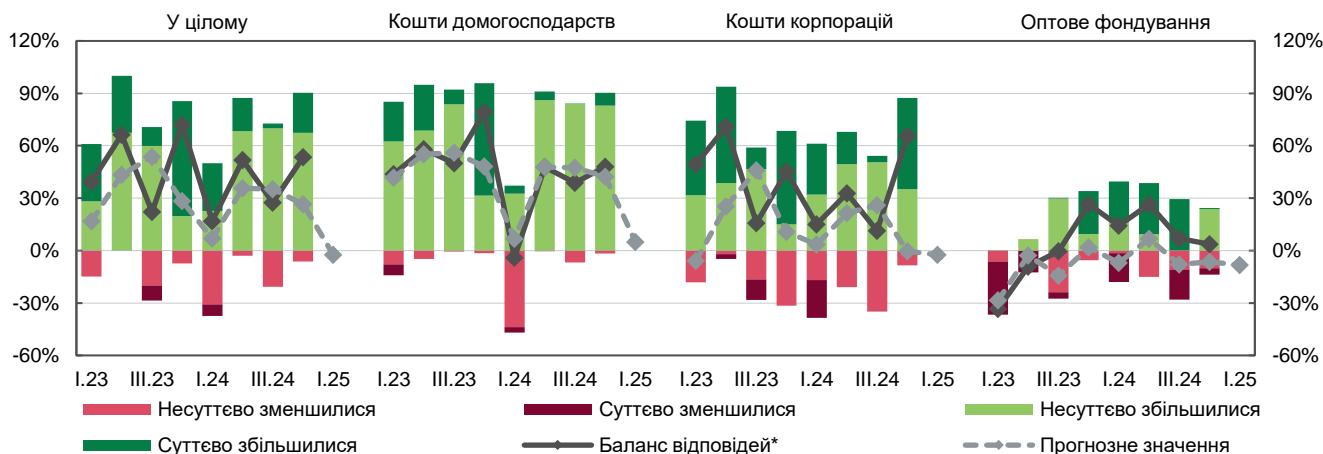
Капітал

У IV кварталі 2024 року три чверті банків за активами зазначили, що загальний обсяг капіталу за останніх 12 місяців збільшився. У наступні 12 місяців майже всі опитані очікують збереження цієї тенденції.

Починаючи з III кварталу 2022 року учасники опитування називають прибутковість визначальним чинником, що зумовить збільшення обсягу капіталу в майбутньому. Однак зараз окремі банки повідомили, що скорочення обсягу капіталу можливе внаслідок зміни регуляторних вимог чи зміни ризик-апетиту банку. У IV кварталі лише 7% банківської системи повідомили про наміри акціонерів збільшувати обсяги капіталу в наступні 12 місяців.

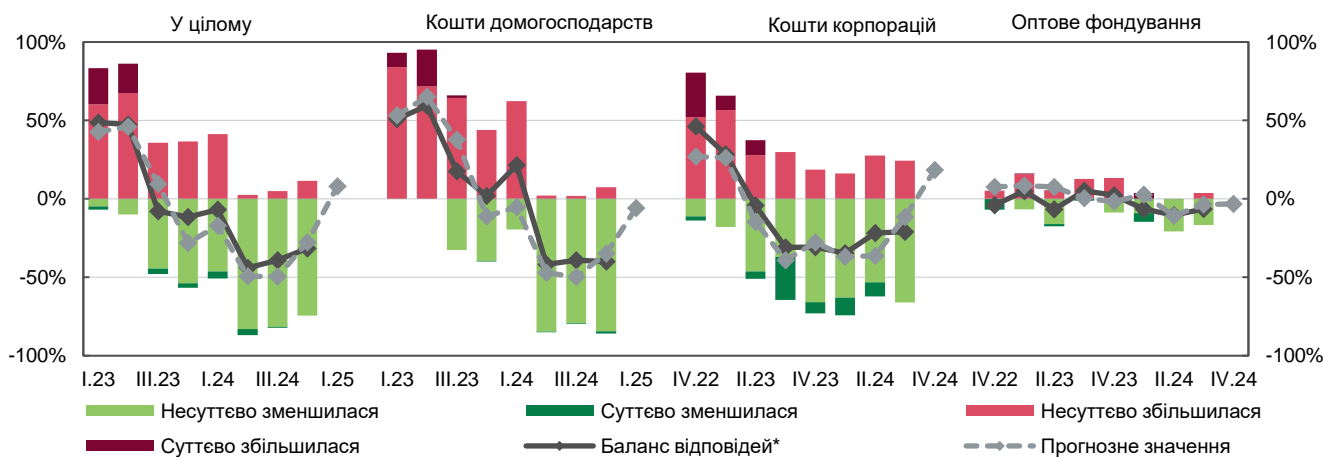
П'ять кварталів поспіль респонденти повідомляли про несуттєве зменшення вартості капіталу впродовж останніх 12 місяців. Третина банків за активами очікують збереження цієї тенденції і в майбутньому.

Графік 1. Зміна обсягів фондування банків



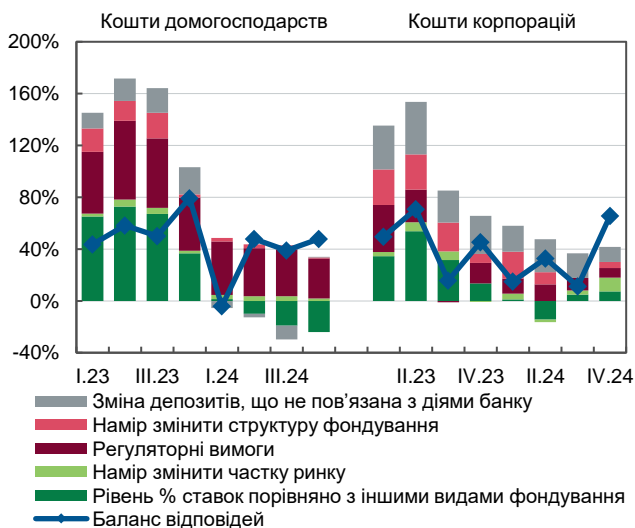
* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення обсягів фондування. Порядок розрахунку балансу відповідей наведено в [додатку: "Методологія та результати опитування"](#).

Графік 2. Зміна вартості фондування банків

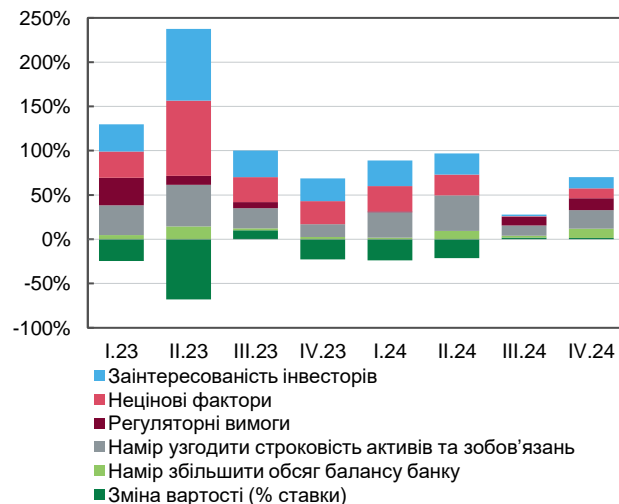


* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання вартості фондування.

Графік 3. Вплив факторів на зміну обсягу залучених коштів (баланс відповідей*)



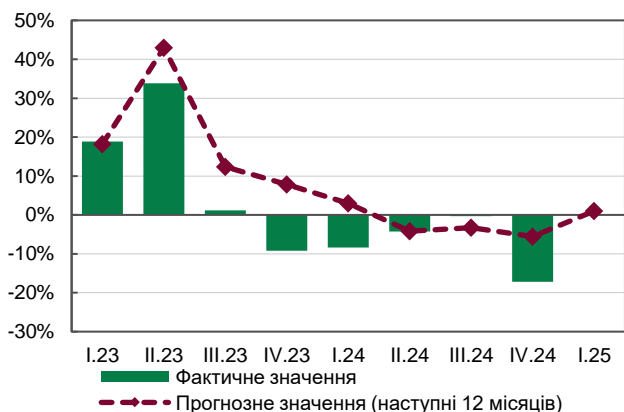
Графік 4. Вплив факторів на зміну обсягу залучення оптового фондування в майбутньому (баланс відповідей*)



* Додатний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив фактору на зростання обсягів залучених коштів.

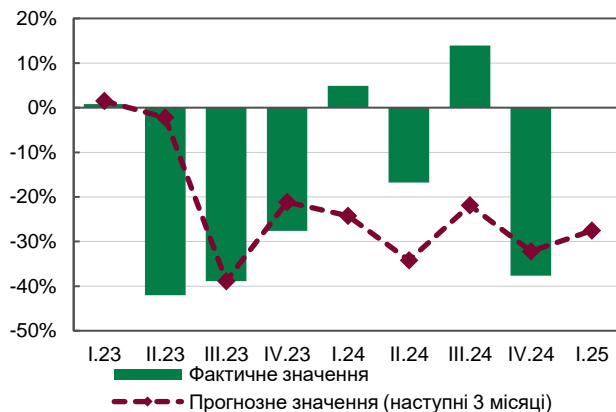
Лінія – баланс відповідей обсягу залучених коштів, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Графік 5. Зміна строковості фондування, залученого банками (баланс відповідей*)



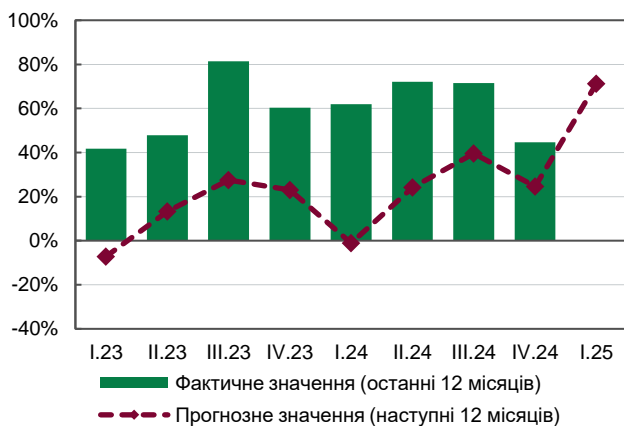
* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання строковості залучених коштів.

Графік 6. Зміна частки фондування в іноземній валюті (баланс відповідей*)



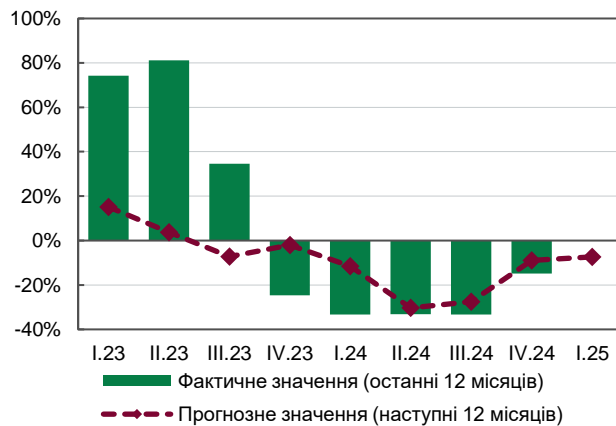
* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання частки залучених коштів в іноземній валюті.

Графік 7. Зміна загального обсягу капіталу банків (баланс відповідей*)



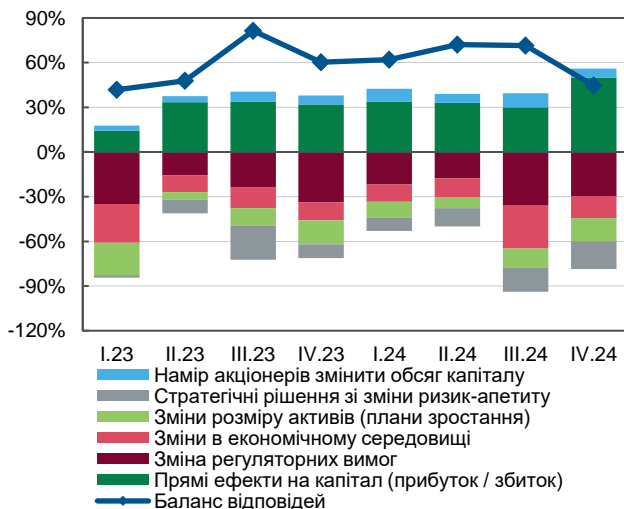
* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення загального обсягу капіталу.

Графік 8. Зміна вартості капіталу банків (баланс відповідей*)



* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення вартості капіталу.

Графік 9. Вплив факторів на зміну обсягу капіталу банків у наступні 12 місяців (баланс відповідей*)



* Додатний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив на зміну обсягу капіталу банків.

Лінія – баланс відповідей зміни фактичного обсягу капіталу, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Додаток. Методологія та результати опитування

Кожен банк-респондент в особі менеджера з управління пасивами заповнював електронну анкету.

Для запитань із відповідями, упорядкованими за шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступного за звітним кварталом. Запитання з розділу “Капітал” стосуються змін протягом попередніх 12 місяців до опитування та наступних 12 місяців.

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента і його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до +1 залежно від напрямку зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь

“зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5.

Кожну оцінку зважено на вагу відповідного банку в загальній вибірці залежно від його частки в пасивах або коштах фізичних осіб/суб'єктів господарювання цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про збільшення певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про зменшення цього показника. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні від -100% до +100%. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (обсягів та вартості фондування/капіталу, строковості запозичень тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

Таблиця. Результати опитування

Баланс відповідей	2022				2023				2024			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Зобов'язання												
1. Як змінилися обсяги фондування протягом кварталу, що закінчився?												
У цілому	12%	32%	46%	88%	39%	66%	22%	72%	17%	52%	27%	54%
Кошти домогосподарств	58%	14%	54%	84%	44%	58%	50%	79%	-4%	48%	39%	48%
Кошти корпорацій	-27%	40%	34%	88%	50%	71%	16%	45%	15%	33%	11%	66%
Оптове фондування	-3%	-26%	-11%	-12%	-33%	-9%	0%	27%	14%	27%	7%	4%
2. Як зміняться обсяги фондування в наступному кварталі?												
У цілому	-21%	2%	43%	17%	43%	54%	28%	7%	36%	35%	27%	-2%
Кошти домогосподарств	-8%	11%	51%	42%	55%	56%	48%	7%	48%	47%	42%	5%
Кошти корпорацій	-43%	5%	20%	-6%	25%	46%	11%	4%	21%	26%	0%	-2%
Оптове фондування	39%	-10%	-13%	-28%	-3%	-14%	2%	-7%	7%	-8%	-6%	-8%
3. Як у середньому змінилася вартість фондування протягом кварталу, що закінчився?												
У цілому	15%	31%	39%	44%	49%	48%	-8%	-12%	-7%	-44%	-39%	-31%
Кошти домогосподарств	-19%	0%	9%	33%	51%	59%	18%	2%	21%	-42%	-39%	-40%
Кошти корпорацій	7%	40%	62%	35%	46%	29%	-4%	-31%	-31%	-35%	-22%	-21%
Оптове фондування	30%	47%	16%	21%	-4%	5%	-7%	5%	2%	-6%	-10%	-7%
4. Як зміниться вартість фондування в наступному кварталі?												
У цілому	11%	70%	48%	43%	46%	10%	-28%	-17%	-49%	-49%	-28%	8%
Кошти домогосподарств	-17%	62%	50%	53%	65%	38%	-11%	-5%	-47%	-50%	-35%	-6%
Кошти корпорацій	9%	64%	51%	27%	26%	-15%	-39%	-28%	-37%	-36%	-12%	18%
Оптове фондування	22%	27%	10%	8%	9%	8%	0%	-2%	3%	-11%	-4%	-3%
5. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?												
Фактори попиту з боку банку												
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування	2%	-6%	29%	74%	65%	73%	67%	37%	1%	-10%	-19%	-24%
Намір змінити частку ринку	3%	3%	10%	12%	2%	5%	5%	2%	3%	4%	4%	2%
Регуляторні вимоги	44%	37%	47%	39%	48%	61%	54%	41%	41%	37%	36%	31%
Намір змінити структуру фондування	7%	4%	18%	16%	18%	15%	20%	3%	3%	3%	3%	1%
Фактори пропозиції з боку вкладників												
Зміна депозитів домогосподарств, що не пов'язана з діями банку	29%	12%	-25%	72%	12%	17%	19%	21%	-5%	-3%	-10%	1%

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
6. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів корпорацій протягом кварталу, що закінчився?													
Фактори попиту з боку банку													
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування		15%	8%	43%	38%	34%	54%	32%	13%	1%	-14%	5%	7%
Намір змінити частку ринку		0%	3%	4%	7%	3%	7%	7%	-1%	4%	-2%	3%	11%
Регуляторні вимоги		29%	15%	20%	24%	36%	25%	-1%	16%	12%	13%	10%	7%
Намір змінити структуру фондування		0%	5%	23%	17%	27%	27%	22%	7%	21%	9%	0%	5%
Фактори пропозиції з боку вкладників													
Зміна депозитів корпорацій, що не пов'язана з діями банку		-19%	18%	19%	53%	34%	40%	25%	30%	20%	25%	19%	12%
7. Як змінилася частка фондування в іноземній валюті в кварталі, що закінчився?													
У цілому		-29%	-15%	20%	9%	1%	-42%	-39%	-28%	5%	-17%	14%	-38%
8. Як зміниться частка фондування в іноземній валюті в наступному кварталі?													
У цілому		-39%	-33%	-18%	2%	-2%	-39%	-21%	-24%	-34%	-22%	-32%	-28%
9. Як змінилася строковість фондування, залученого в кварталі, що закінчився, порівняно з попереднім?													
У цілому		-42%	-58%	-13%	-14%	19%	34%	1%	-9%	-8%	-4%	0%	-17%
10. Як зміниться строковість фондування протягом наступних 12 місяців?													
У цілому		-31%	-35%	-18%	18%	43%	12%	8%	3%	-4%	-3%	-6%	1%
11. Які фактори вплинули на плани залучення оптового фондування в майбутньому?													
Фактори попиту з боку банку													
Намір збільшити обсяг балансу банку		40%	1%	3%	5%	5%	14%	2%	3%	2%	9%	2%	10%
Намір узгодити строковість активів та зобов'язань		51%	-7%	4%	19%	34%	47%	22%	15%	28%	40%	12%	21%
Зміна вартості (% ставки)		-11%	-19%	-1%	-26%	-25%	-68%	10%	-23%	-24%	-21%	2%	2%
Нецінові фактори		21%	-3%	2%	31%	30%	85%	28%	26%	28%	23%	1%	11%
Регуляторні вимоги		22%	22%	2%	2%	31%	10%	7%	0%	1%	0%	9%	13%
Фактори пропозиції з боку вкладників													
Заінтересованість інвесторів		15%	-11%	2%	15%	31%	81%	30%	25%	29%	24%	2%	13%
II. Капітал													
12. Як змінився загальний обсяг капіталу протягом останніх 12 місяців?													
У цілому		11%	29%	-4%	6%	42%	48%	81%	60%	62%	72%	71%	45%
13. Як зміниться загальний обсяг капіталу в наступні 12 місяців?													
У цілому		-56%	-32%	-15%	-7%	13%	27%	23%	-1%	24%	39%	25%	71%
14. Як змінилася вартість капіталу протягом останніх 12 місяців?													
У цілому		32%	27%	60%	90%	74%	81%	35%	-25%	-33%	-33%	-33%	-15%
15. Як зміниться вартість капіталу в наступні 12 місяців?													
У цілому		56%	60%	20%	15%	4%	-7%	-2%	-12%	-30%	-27%	-9%	-7%
16. Які фактори вплинуть на зміну обсягу капіталу в наступні 12 місяців?													
Прямі ефекти на капітал (прибуток/збиток)		-77%	-51%	14%	7%	14%	33%	34%	32%	34%	33%	30%	50%
Зміна регуляторних вимог		-31%	4%	-17%	-25%	-35%	-15%	-23%	-34%	-22%	-18%	-36%	-29%
Фактори попиту на капітал з боку банку													
Зміни в економічному середовищі		-70%	-80%	-49%	-22%	-26%	-11%	-14%	-12%	-12%	-13%	-29%	-15%
Стратегічні рішення зі зміни ризик-апетиту		-18%	-13%	-10%	-3%	-2%	-9%	-23%	-9%	-9%	-12%	-16%	-19%
Зміни розміру активів (плани зростання)		7%	-25%	-29%	-26%	-22%	-5%	-12%	-16%	-10%	-7%	-13%	-15%
Фактори пропозиції капіталу з боку інвесторів													
Намір акціонерів змінити обсяг капіталу		5%	11%	13%	16%	3%	4%	7%	6%	9%	6%	10%	6%

Інформація про опитування

Національний банк України високо цінує участь банків в опитуванні в умовах воєнного стану.

Із липня 2021 року Національний банк України запровадив щоквартальне опитування банків про фондування. Основна мета – поглибити розуміння динаміки обсягів, структури та вартості зобов'язань і капіталу банків. Звіт охоплює узагальнені оцінки й очікування респондентів про обсяги, вартість, строковість різних видів зобов'язань і капіталу банків, а також чинників, що впливали на ці показники.

Звіт містить оцінки стану банківського фондування в IV кварталі 2024 року та очікувань на I квартал 2025 року. Узагальнені оцінки змін показників капіталу банків зазначено за останніх 12 місяців та містять очікування на наступні 12 місяців, тобто I – IV квартали 2025 року. Опитування проводилося із 16 грудня 2024 року до 10 січня 2025 року серед менеджерів банків, відповідальних за управління пасивами. Відповіді надали 26 фінансових установ, їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 96%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками чи прогнозами Національного банку України.

Опитування про банківське фондування стосовно очікувань у II кварталі буде опубліковане в квітні 2025 року.